Walisisk

«Walisisk» kan også referere til Wales.

Walisisk, **velsk** eller **kymrisk** (*walisisk*: *Cymraeg*) er et brytonisk språk i den keltiske språkfamilie. Det er morsmål for deler av befolkningen av Wales og i Chubutdalen, en walisisk immigrantkoloni i Patagonia i Argentina. Det finnes walisisktalende minoritetsgrupper i flere andre land. I dag regner en med at cirka 600 000 mennesker kan walisisk, hvis det store antall walisisk-talende i England medregnes.

Walisisk	
Cymraeg	
Brukt i	Wales England Argentina USA
Antall brukere	536 258[1]
Lingvistisk klassifikasjon	Indoeuropeisk Keltisk Øykeltisk Brytonisk **Walisisk**
Offisiell status	
Offisielt i	Wales
Språkkoder	
ISO 639-1	cy
ISO 639-2	wel (B) cym (T)
ISO 639-3	cym
Wikipedia på walisisk Portal: Språk	

Innhold

Grammatiske trekk

Walisisk er et VSO-språk, altså med setningsbygning Verb-Subjekt-Objekt.

Subjekt-pronomener uttrykkes ofte i verb-bøyningen og utelates ofte i skrift. Ubestemt artikkel finnes ikke på walisisk.

Første konsonant i ord endres i visse sammenhenger etter bestemte regler (mutasjoner. I noen få tilfeller kan en h legges framfor vokaler, en form for sandhi.

Ved syntaktiske transformasjoner kan ord eller fraser som vil utheves bli flyttet til begynnelsen av setningen, i emfase.

Adjektiv kommer vanligvis etter substantiv, som på fransk.

Ortografi og uttale

Bokstavkombinasjonene ch, dd, ff, ll, rh og th representerer alle spesielle enkeltlyder:

- ch: som i tysk "Bach"
- dd: som th i engelsk "these" (stemt)
- ff: som f (enkelt f uttales v)
- ll: ustemt l

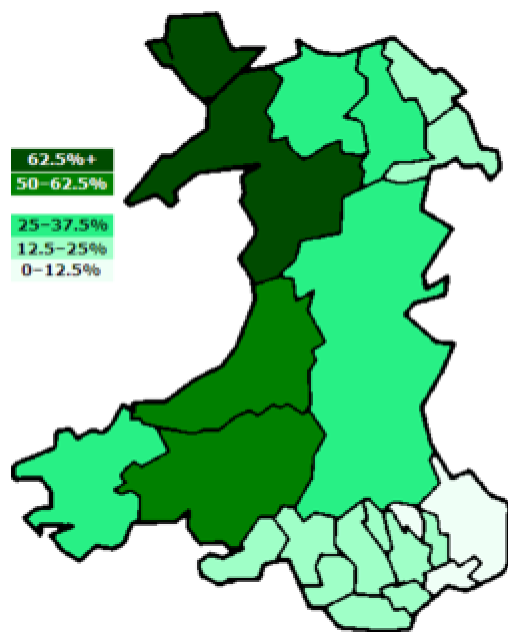
- rh: ustemt r
- th: som th is engelsk "thing" (ustemt)

c uttales alltid /k/, som i latin, også foran *i*, *e* og *y*.

Vokalen *u* ligner på *i* i uttalen; *w* og *y* fungerer som vokaler: *y* kan uttales på to forskjellige måter avhengig av plassering i ordet, enten med samme i-uttale som *u*-en eller omtrent som norsk *ø*, og *w* uttales som *o* i norsk «bok».

Trykket i flerstavelsesord ligger stort sett på nest siste stavelse.

Status

Andel walisisktalende etter hovedområde

Folketellingen i 2001 viste at 20,5 % av befolkningen i Wales regnet seg som walisisktalende. Dette var en økning på 2 % siden folketellingen i 1991. Den samme tellingen viste av 25 % av befolkningen var født utenfor Wales; dersom man begrenser seg til personer født i Wales blir andelen dermed høyere. Antallet walisisktalende utenfor Wales er ukjent, men de finnes særlig i større byer og i Englands grenseområde mot Wales.

Blant de walisisktalende er det få som er enspråklige; en større andel oppgir dog at de finner det lettere å uttrykke seg på walisisk enn engelsk. Valget av språk er ikke bare betinget av ytre omstendigheter, men også tema, noe som innen lingvistikk kalles kodebytting.

I andre halvdel av det 20. århundre vokste interessen for walisisk kraftig, parallelt med fremveksten av walisiske organisasjoner som partiet Plaid Cymru og Cymdeithas yr Iaith Gymraeg (Det walisiske språkselskap).

De områdene som har flest personer med walisisk som førstespråk er de landlige områdene i nord og vest, spesielt Gwynedd, Denbighshire, Anglesey, Carmarthenshire, North Pembrokeshire, Ceredigion og deler av det vestlige Glamorgan.

Walisisk er et levende språk, som brukes i dagligtale. Med Wales Language Act 1993 og Government of Wales Act 1998 fikk walisisk språk samme status som engelsk. Offentlige etater i Wales må derfor kunne behandle saker på begge språk. Den walisiske nasjonalforsamlingen og lokale myndigheter bruker walisisk som offisielt språk, og gir ut litteratur og informasjon på walisisk. Alle veiskilt er tospråklige, både i forhold til trafikkinformasjon og stedsnavn. Den offisielle statusen er også bekreftet ved at Storbritannia har ratifisert Europeisk charter for regions- eller minoritetsspråk.

Fjernsynskanalen S4C ble grunnlagt i november 1982, og sender kun på walisisk. BBC har også walisiske sendinger som for eksempel radiokanalen Radio Cymru. Språket har også fått en betydelig plass på internett. Det finnes flere forlag som utgir bøker og tidsskrifter på walisisk, og en betydelig produksjon av skjønnlitterære tekster. Aviser på walisisk har vært utgitt siden 1800-tallet, men ingen dagsaviser.

Referanser

1. ^ Ethnologues tall fra 1991 (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=cym) (en)